

«Εὐχαριστήρια 2005»

Ἡ Γνήσια Εὐγένεια Μοναχισμὸς καὶ Κοινωνικότης

Σεβασμιώτατε πνευματικέ μας Πατέρα·
Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, σεβαστοὶ Πατέρες καὶ Μητέρες,
ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφές·

Ἐπικαλοῦμαι τὴν προσευχὴ καὶ τὴν ὑπομονή Σας, γιὰ νὰ ἀναφερθῶ στὸ κύριο θέμα τῶν ἐφετινῶν μας “Εὐχαριστηρίων”, τὸ ὁποῖο φέρει τὸν τίτλο: *Ἡ Γνήσια Εὐγένεια - Μοναχισμὸς καὶ Κοινωνικότης*.

Ἡ εὐγένεια εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικώτερα γνωρίσματα τοῦ Χριστιανοῦ καὶ πρέπει βέβαια νὰ στολίζη κατ’ ἐξοχὴν τοὺς ἀφιερωμένους στὸν Θεὸ Μοναχοὺς καὶ Μοναχές. Μοναχὸς διακρινόμενος γιὰ ἀποτομία, σκληρότητα καὶ ἐριστικότητα, ἀποδεικνύει ὅτι ἔχει ἀστοχήσει στὸν σκοπὸ ὑπάρξεώς του καὶ ὅτι εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν ἐπήρεια παθῶν καὶ πνευμάτων πονηρῶν.

Ἡ εὐγένεια στὴν πίστι μας δὲν ἀποτελεῖ μία ἐξωτερικὴ μόνον ἐπίδειξι μειδιαμάτων καὶ τυπικῆς, ἐπιτηδευμένης ἐν πολλοῖς, ἄψογης καὶ πολιτισμένης συμπεριφορᾶς. Ἀλλὰ ἀποτελεῖ ἔκφρασι ἀγίου ἐσωτερικοῦ βιώματος, ἐκπορευομένη ἀβίαστα καὶ φυσικὰ ὡς πνοὴ ζωῆς ἀπὸ τὸν χαριτωμένο ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ, ἢ ὁποῖα εὐωδιάζει, χαροποιεῖ, κατανύσσει, ἀναπαύει καὶ παραδειγματίζει τοὺς πάντες.

Ὁ Μέγας Ἀντώνιος, μᾶς λέγει ὁ βιογράφος του Ἅγιος Ἀθανάσιος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλεξανδρείας, ἂν καὶ εἰσχωροῦσε γιὰ μεγάλες περιόδους χρόνου στὰ ἐνδότερα τῆς ἐρήμου, μόνος μόνῳ τῷ Θεῷ, ὅμως δὲν διακρινόταν γιὰ κάποιον ἴχνος ἀγριότητος· ἀντίθετα, ἦταν πάντοτε “χαρίεις” καὶ εἶχε τὸν λόγο “ἄλατι ἠρτυμένον” (Κολ. στ’ 6), ὅπως θέλει ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος. “Ὅταν μιλοῦσε δηλαδή, ἔνοιωθες μία χάρι, μία εὐφροσύνη καὶ μία γλυκύτητα. Γι’ αὐτὸ καὶ κανεὶς δὲν τὸν φθονοῦσε, ἀλλὰ ὅλοι χαίρονταν καὶ ἔτρεχαν κοντὰ του ¹.”

Αὐτὴ εἶναι πραγματικὴ καὶ γνήσια εὐγένεια ἀγιότητος, ἢ ὁποῖα προέρχεται ἀπὸ τὰ δάθη τῆς ἐρήμου, ἀπὸ τὸν θεόπλαστο -“κατ’ εἰκόνα

Θεοῦ”- ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος ἔφθασε στοῦ “καθ’ ὁμοίωσιν”, γενόμενος σκεῦος ἐκλογῆς τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ.

Καὶ αὐτὸ δὲν συνέβαινε μόνον παλαιὰ μὲ τοὺς παλαιοὺς μεγάλους Ἁγίους. Γράφει ἓνας Μοναχὸς ἀπὸ τὴν Ρουμανία, γνώριμος τοῦ συγχρόνου ἀσκητοῦ καὶ ζηλωτοῦ Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Χοζεβίτου τοῦ Ρουμάνου, ὁ ὁποῖος ἐκοιμήθη τὸ 1960 στοὺς Ἁγίους Τόπους καὶ τὸ ἱερὸ Λεῖψανό Του φυλάσσεται σὲ θαυμαστὴ κατάστασι πλήρους ἀφθαρσίας μέχρι σήμερα:

“Ἦταν (ὁ Ἁγιος) Μοναχὸς πρᾶος καὶ γαλήνιος στοῦ πρόσωπο.

Δὲν ταραζόταν ἀπὸ τίποτε, δὲν ὠργιζόταν ποτὲ μὲ κανέναν, προσευχόταν πολὺ καὶ εἶχε μεγάλη ἀγάπη γιὰ ὅλους”².

Αὐτὴ ἀκριβῶς εἶναι ἡ κλῆσις ὅλων μας, Μοναχῶν καὶ Λαϊκῶν. Καὶ στὴν ἐπίτευξι αὐτῆς τῆς ἀγάπης, αὐτῆς τῆς ἀγιότητος, οἱ Μοναχοὶ καλοῦνται νὰ ἀποτελοῦν φωτεινοὺς ὁδοδείκτες μέσα σὲ ἓναν κόσμον γεμάτον πνευματικὸ σκοτάδι ἀπανθρωπίας, βίας, ἐμπαθείας, ὀδύνης, διαιρέσεως, συγκρούσεων, ἀλληλο-σπαραγμῶν...

* * *

Μά, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ κάτι τέτοιο, θὰ μποροῦσε νὰ ἀναρωτηθῇ κανεὶς, ἐφ’ ὅσον οἱ Μοναχοὶ ἀπομακρύνονται ἀπὸ αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν προβληματικὴ κοινωνία τῶν ἀνθρώπων καὶ καταφεύγουν στὰ Μοναστήρια;

Ὁ ἀληθινὸς Μοναχὸς, μᾶς λέγει ὁ Ὁσιος Νεῖλος ὁ Σιναΐτης, εἶναι “ὁ πάντων χωρισθεὶς, καὶ πᾶσι συνηρμοσμένος”³. Εἶναι ὁ χωρισμένος ἀπὸ ὅλους καὶ ὁ ἐνωμένος μὲ ὅλους. Πῶς;

Στὴν Μονή του, ἀγωνιζόμενος μαρτυρικά, ἕως θανάτου, μὲ ὑποταγή, ταπεινῶσι καὶ ἀγάπῃ, τὰ τρία αὐτά, ὅπως μᾶς τονίζει ὁ Σεβασμιώτατος πνευματικὸς μας Πατέρας, ἀκλόνητα θεμέλια τῆς Κοινοβιακῆς ζωῆς, γίνεται σταδιακὰ κατοικητήριον τοῦ Ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ καὶ ἀρχίζει νὰ ἀποκτᾷ τὴν καθαρὴν προσευχὴν, κατὰ τὴν ὁποῖαν ὁ νοῦς, ἀσχημάτιστος καὶ ἐλεύθερος ἀπὸ τὶς περιπλανήσεις, διαμένει συνεχῶς προσκολλημένος ἀγαπητικὰ στὸν Θεό, ἔχοντας ἀδιάλειπτη μνήμη Θεοῦ, ἐνούμενος τελικὰ ἐν Χάρτι μὲ τὴν πνευματικὴ καρδιά, τὸ “ὄργανον” αὐτὸ τῆς θείας γνώσεως στὸν ἄνθρωπο. Ἄν ὁ Μοναχὸς ἀγαπᾷ ἔτσι καθαρὰ καὶ ἀληθινὰ τὸν Θεό, ἀγαπᾷ ὅπωςδήποτε καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἢ μᾶλλον ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἐνώνεται προσευχητικὰ, καρδιακὰ, μὲ ὅλο τὸν κόσμον⁴, ἐνῶ ἔχει ἀποχωρισθῆ ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμον! Κατ’ αὐτὸ τὸν τρόπο μπορεῖ νὰ βοηθᾷ οὐσιαστικὰ καὶ εὐεργετικὰ τὸν κόσμον, νὰ τὸν παραδειγματίζῃ καὶ νὰ τὸν στηρίξῃ. Καὶ αὐτὸ εἶναι ἓνα μεγάλο Μυστήριον τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ...

* * *

Ὁ Κύριός μας στὸ ἅγιο Εὐαγγέλιο μᾶς διδάσκει, ὅτι ὅλες οἱ θεῖες καὶ σωτήριες Ἐντολὲς συνοφίζονται στὴν ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸ καὶ πρὸς τὸν πλησίον⁵. Καὶ φθάνουμε στὴν πραγματικὴ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον, μέσῳ τῆς πραγματικῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεό, καὶ ἀντίστροφα, δὲν μπορούμε νὰ φθάσουμε στὴν ἀγάπη πρὸς τὸν Θεό, τὸν Ὅποῖον δὲν βλέπουμε, ἂν δὲν προσπαθήσουμε νὰ ἀγαπήσουμε τὸν πλησίον, τὸν ὁποῖον βλέπουμε⁶.

Πραγματικά, ὁ Ἀδελφός μας, ὁ συνάνθρωπός μας, ἀποτελεῖ τὸ **θεμέλιο** καὶ τὸ **ἐπιστέγασμα** τοῦ πνευματικοῦ μας οἰκοδομήματος.

Εἶπε ὁ Ἀββᾶς Ἰωάννης ὁ Κολοβός, ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους Πατέρες τῆς Αἰγυπτιακῆς Σκήτης:

“Δὲν γίνεται νὰ χτίση τινὰς σπιτὶ ἀρχίζοντας ἀπὸ τὰ ἐπάνω καὶ καταλήγοντας στὰ κάτω. Θὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τὰ θεμέλια καὶ θὰ συνεχίσῃ πρὸς τὰ ἄνω. Τοῦ λέγουν· Τί σημαίνουν αὐτὰ τὰ λόγια; Τοὺς ἀποκρίνεται· Τὰ θεμέλια εἶναι ὁ πλησίον, τὸ πῶς θὰ τὸν κερδίσῃς. Καὶ ὠφελεῖσαι πρῶτος. Γιατὶ σ’ αὐτὸν κρέμονται ὅλες οἱ ἐντολὲς τοῦ Χριστοῦ”⁷.

Γι’ αὐτὸ καὶ ὁ Μέγας Ἀντώνιος ἔλεγε, ὅτι

“ἐκ τοῦ πλησίον ἐστὶν ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος. Ἐὰν γὰρ κερδίσωμεν τὸν ἀδελφόν, τὸν Θεὸν κερδαίνομεν· καὶ ἐὰν σκανδαλίσωμεν τὸν ἀδελφόν, εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνομεν”⁸.

* * *

Ἡ ἴδια ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι διαρθρωμένη σὲ αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν προοπτικὴ.

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς εὐρίσκεται ἐνδόξως καὶ θεοπρεπῶς σφαγμένος ἐπάνω στὴν ἁγία Τράπεζα τῆς Εὐχαριστίας, μᾶς λέγει ὁ ἱερός Χρυσόστομος.

“Καὶ γιὰ ποιὸν ἐσφάγη καὶ γιατί; Γιὰ νὰ φέρῃ τὴν εἰρήνην ἀνάμεσα στὸν οὐρανὸ καὶ στὴν γῆ... γιὰ νὰ σὲ συμφιλιώσῃ μὲ τὸν Θεό, ἐνῶ εἶσαι ἐχθρὸς καὶ πολέμιός Του... γιὰ νὰ ἔχῃς εἰρήνην μὲ τὸν ἀδελφὸ σου ἔγινε ἡ θυσία αὐτή”⁹!

Στὴν σαφῆ καὶ καθαρὴ τούτῃ εὐχαριστιακῇ θεώρῃσι, προστίθεται ὀργανικὰ καὶ ἀδιαχώριστα καὶ ἡ ἀσκητικὴ θεώρῃσις, κατὰ τὴν ὁποῖαν ὅσο ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐγκλωβισμένος στὰ πάθη καὶ ἀμαρτήματα τῆς φιλοδοξίας, φιληδονίας καὶ πλεονεξίας, γίνεται θηριώδης καὶ παραμένει **“ἄσπονδος”**¹⁰, δηλαδὴ **ἀσυμφιλίωτος** μὲ τὸν Θεὸ καὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴν κτίσι· ἐνῶ ὅσο μεταστρέφει τὶς δυνάμεις τῆς ψυχῆς του μὲ τὴν μετάνοια καὶ τὸν κατὰ Θεὸν ἀγῶνα, ἀποκτᾶ, σὺν τοῖς ἄλλοις, καρδιά ἥπια, εἰρηνικὴ, ἀγαθὴ, φιλήσυχη, γεμάτη εὐσπλαγγνία καὶ ἰλαρότητα, καὶ ἔτσι ἡ ψυχὴ του δὲν

στασιάζει κατά τοῡ έαυτοῡ της, αλλά “άνοίγεται” ειρηνική στις Άκτίνες τοῡ θείου Πνεύματος.

Εύχαριστία λοιπόν και **Άσκησις** μās οδηγούν άβίαστα στην θεραπευτική και συμφλιωτική έννοια της **Κοινωνίας** και της Ένότητος όλων τών μελών τοῡ Σώματος της Έκκλησίας μετά τοῡ Θεοῡ και μεταξύ τους.

Γι’ αυτό και ο̄ ιερός Χρυσόστομος επιλέγει χαρακτηριστικά:

“Άς ένωθοῦμε λοιπόν σέ ένα σώμα, όχι συνενώνοντες τὰ σώματά μας, αλλά συνενώνοντες άναμεταξύ τους τις ψυχές μας με τόν σύνδεσμο της άγάπης”⁹!

Αυτό είναι τὸ ήθος της Έκκλησίας και ή βάση της εύγενείας και της κοινωνικότητας τών μελών Της.

* * *

Ό δέ Μοναχισμός είναι ακριβώς μία ύποδειγματική κοινωνία, με κοινωνικά μέλη, όπου βασιλεύει ή Άγάπη ως θεία δωρεά και ως συνεκτικός δεσμός. Μοναχισμός άνευ άγάπης δέν νοείται. Έτσι, οί Μοναχοί είναι κατ’ έξοχήν κοινωνικά όντα, διότι μόνον δια της άγάπης μπορούν να κάνουν ύπακοή, να έπικοινωνούν μεταξύ τους και να άντιμετωπίζουν τις άναφυόμενες δυσκολίες της ζωής τους.

Ό πλησίον, ο̄ Άδελφός, είναι μέλος τοῡ σώματος μου και πρέπει στις σχέσεις μας να δεσποζει ο̄ άλληλο-σεβασμός, ή άλληλο-ύποταγή, ή αὐταπάρνησις και ή αὐτοθυοία.

Κατ’ αυτό τὸν τρόπο βλέπουμε τὸν Άδελφό μας ως Εικόνα Θεοῡ, άξιο τιμής, προσοχής, άνοχής, συγχωρήσεως, άγάπης, έπαινου, δικαιολογίας, και προσπαθοῦμε να μη τὸν πληγώσουμε, να μη τὸν περιφρονήσουμε, να μη τὸν ύποτιμήσουμε, να μη τὸν έξουθενώσουμε, να μη τὸν κατακρίνουμε, να μη πλήξουμε τὴν συνείδησί του, να μη τὸν έπιβαρύνουμε, να μη τὸν εκδικηθοῦμε για πιθανὸ κακὸ που μās έκανε, να μη τοῡ γίνουμε φορτικοί, να μη τὸν παρασύρουμε σέ κάτι κακὸ, να μη τὸν σκανδαλίσουμε, να μη σκεφθοῦμε με ύπόνοιες άσχημα γι’ αυτόν...

Στις συναντήσεις μας πρέπει να είμαστε “γλυκοσύντυχοι”, με αἴσθησι βεβαίως μέτρου και σοβαρότητας. Οφείλουμε να δεικνύουμε πρόσωπο και λόγο ήλαρό, ενῶ μέσα μας να διατηροῦμε τὸ πένθος. Ό λόγος μας να είναι χαριτωμένος και οικοδομητικός. Να μās διακρίνη εύπροσηγορία και όχι τραχύτης, και έπίσης γλυκύτης άκόμη κι όταν είναι έπιβεβλημένο να διορθώσουμε, ως εκ της θέσεώς μας, κάποιον. Καλὸν θά είναι να προηγήται τοῡ λόγου μας φαιδρότης και χαμόγελο στο πρόσωπο και να έπιδεικνύουμε πραγματική χαρά για τις έπιτυχίες και τὰ κατορθώματα τοῡ πλησίον μας και πραγματική λύπη για τις θλίψεις και τις δοκιμασίες του.

* * *

Και επειδή όλοι μας, λίγο ως πολύ, είμεθα άρχάριοι, οί "Όσοι Πατέρες τής Έρημου μᾶς καθοδηγοῦν άκόμη και σέ φαινομενικά μικρές και σχολαστικές λεπτομέρειες, οί όποίες άφοροῦν στο θέμα τών σχέσεών μας με τούς άλλους, για να μᾶς βοηθήσουν πατρικά και πρακτικά. Οί όδηγίες τους άποτελοῦν άπόσταγμα τοῦ γνησίου διώματός τους και ἔχουν άνεκτίμητη άξία.

Τέτοιου είδους θαυμαστές νοουθεσίες μᾶς άφησε πριν από 16 αιώνες (!) ο 'Αββάς 'Ησαΐας ο 'Αναχωρητής. Ξεχωρίζουμε επιγραμματικά τις έξής χαρακτηριστικές προτροπές του μέσα από το μεγάλο πλήθος τους, ως ένδεικτικές τής όφελείας που κομίζουν σέ όλους μας, Μοναχούς και Λαϊκούς:

• *Νά είσαι στυγνός μόνος σου, αλλά φαιδρός άν έλθουν Άδελφοί.*

• *Μή άπλώνης χέρι στην τράπεζα τών άλλων.*

• *Μή χασμουριέσαι ενώπιον άλλων.*

• *Μή χάσκης όταν γελάς.*

• *Μή κάθεσαι άπρόσεκτα.*

• *Μή θορυβής όταν τρώγης ή πίνης.*

• *Μή διατάξης άλλον.*

• *Μή μεγαλαυχής.*

• *Μή θεωρήσ άνώτερο τόν έαυτό σου.*

• *Μή λυπήσης άνθρωπο.*

• *Μή διώξης τήν ειρήνη.*

• *Υπάκουε σέ όλους.*

• *Νά προτιμᾶς το συμφέρον και τήν άνάπαυσι και το θέλημα τοῦ Άδελφοῦ σου σέ όλα.*

• *Μή λέγης άνώφελα πράγματα και βλάπτης τόν άλλον.*

• *Μή προηγῆσαι τοῦ μεγαλυτέρου σου.*

• *Μή κάθεσαι όταν αυτός σηκώνεται για να μιλήση σέ άλλους.*

• *Μή επιτρέπης μεγαλυτέρό σου να βαστάξη πράγματα, ενῶ είσαι μαζί του.*

• *Μή έρίζης περι τιμῆς σέ άγοραπωλησίεσ.*

• *Έάν σου έδωσαν κάτι μετ' έπιστροφῆς, έπίστρεψέ το μόλις τελειώσης, χωρίς να περιμένης να στο ζητήσουν· έάν συ όμως έδωσες κάτι, μη το ζητήσης όσο δέν το δίδουν, και μάλιστα άν δέν το έχης άμεση άνάγκη.*

• *Έάν το παρατιθέμενο φαγητό δέν είναι πετυχημένο, μη το είπῆς σέ αυτόν που το έτοίμασε· είναι θάνατος για τήν ψυχή σου σκέψου τι θα αισθανόσουν άν σου έλεγαν έσένα κάτι τέτοιο.*

• Ἐὰν ψάλλετε καὶ κάποιος κάνει λάθος σὲ μία λέξι, μὴ τοῦ τὸ εἰπῆτε ἀμέσως καὶ τὸν ταράξετε ¹¹...

Ὁ δὲ φιλέρημος ἡσυχαστὴς Ἰσαὰκ ὁ Σῦρος, συμπληρώνει:

- Μὴ διακόψης αὐτὸν ποὺ ὀμιλεῖ καὶ ἀντιλέξης.
- Ἀπόφευγε τὴν παρηγοία.
- Μὴ φτύσης μπροστὰ σὲ ἄλλον, μὴ βήξης μπροστὰ σὲ ἄλλον, ἀλλὰ πρῶτα στρέψε τὸ πρόσωπο.
- Ἄν βρεθῆς κάπου, μὴ περιφέρεις τὸ βλέμμα σου περίεργα.
- Μὴ εἰσέλθης ξαφνικὰ μέσα στὸ δωμάτιο ἄλλου, ἂν πρῶτα δὲν κτυπήσης τὴν πόρτα.
- Νὰ ὀμιλῆς μὲ πραότητα καὶ νὰ κοιτάξης μὲ σωφροσύνη.
- Νὰ μὴ εἰσέλθης σὲ κρίσι μὲ κάποιον, ἀλλὰ νὰ ὑπομένης κατακρινόμενος, ἐνῶ εἶσαι ἀκατάκριτος.
- Προτίμησε νὰ καταφρονηθῆς, παρὰ νὰ καταφρονήσης, νὰ ἀδικηθῆς, παρὰ νὰ ἀδικήσης.
- Νὰ ἀποφεύγης τὴν πολυλογία καὶ νὰ μὴ ἀναμιχθῆς μὲ ὀργίλους, μαχίμους καὶ ὑπερηφάνους ἀνθρώπους.
- “Ἐπίχεέ σου ἐπὶ πάντας τὸ ἔλεος καὶ γενοῦ συνεσταλμένος ἀπὸ πάντων”¹²!...

* * *

Ἡ τήρησις τῶν ἐντολῶν αὐτῶν φέρνει τὸν Χριστιανό, Μοναχὸ ἢ Λαϊκό, σὲ μεγάλα καὶ ὑψηλὰ μέτρα ἀρετῆς, διότι ἡ πρόοδος στὶς ἀρετὲς ἐπιτυγχάνεται διὰ τηρήσεως τῶν λεπτομερειῶν, τίς ὁποῖες οἱ πολλοὶ δὲν δίδουν σημασία. Ὅλα τὰ ἀνωτέρω προϋποθέτουν βαθειὰ ἐσωτερικὴ πνευματικὴ ἐργασία καὶ καλλιέργεια καὶ δείχνουν ὅτι ὑπάρχουν ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου πραότης, ταπείνωσις καὶ ἀγάπη. Ὅπου ὑπάρχει ἡ συμπάσχουσα ἀγάπη γιὰ τοὺς ἄλλους, ἡ ἀγάπη ποὺ οἰκειοποιεῖται τὰ βάρη τοῦ πλησίον, ποὺ ἀποτελεῖ ὑψηλοτάτη ἔκφρασι ἐσωτερικῆς ἐλεημοσύνης, τότε διαχέεται ἐξωτερικὰ καὶ ἐσωτερικὰ ἡ θεία εὐωδία τῆς **καθολικῆς ἀγάπης**, ὡς πρόγευσις τῆς Οὐρανίου Βασιλείας, ὡς ὁμοίωσις τῆς ἐν κοινῶνι θείας ζωῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος:

“Ὅπως τὰ τρία Πρόσωπα τῆς Θεότητος “κατοικοῦν” τὸ ἓνα μέσα στὸ ἄλλο, ἔτσι κι ἐμεῖς ὀφείλομε νὰ “κατοικήσουμε” μέσα στοὺς συνανθρώπους μας, ζώντας ὄχι μόνο γιὰ τοὺς ἑαυτοὺς μας, ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους.” Ἐλεγεν ὁ Ἀββάς Ἀγάθων, ὅτι εἰ δυνατὸν ἦν μοι εὐρεῖν κελεφὸν (λεπρόν), καὶ δοῦναι αὐτῷ τὸ ἐμὸν σῶμα, καὶ λαθεῖν τὸ αὐτοῦ, ἠδέως εἶχον. Αὕτη γὰρ ἐστὶν ἡ

τελεία ἀγάπη”. Αὐτὸς εἶναι ὁ ἀληθινὸς χαρακτήρας τῆς θεώσεως”¹³.

* * *

Ἰδοὺ ἡ εὐγλωττη καὶ συναρπαστικὴ εἰκόνα ἐνὸς συγχρόνου θεωμένου Μοναχοῦ, τοῦ Ἁγίου Σιλουανοῦ τοῦ Ἀθωνίτου (+ 1938), ὅπως μᾶς τὴν περιγράφει ὁ μαθητὴς του μακαρίτης ἤδη Ἀρχιμανδρίτης Σωφρόνιος Σαχάρωφ:

“Ὁ Γέρων ἦτο ἄνθρωπος βαθείας, γησίας ταπεινώσεως, καὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. Ἠγάπα νὰ δίδῃ τὸ προβάδισμα εἰς τοὺς ἄλλους, ἠγάπα νὰ εἶναι κατώτερος, νὰ χαιρετίσῃ πρῶτος, νὰ λαμβάνῃ εὐλογίαν παρὰ τῶν φερόντων ἱερατικὸν βαθμόν, ἰδίως παρὰ τῶν Ἐπισκόπων καὶ τοῦ Ἡγουμένου, καὶ πάντα ταῦτα ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀνθρωπαρεσκειᾶς ἢ κολακειᾶς. Ἐτίμα εἰλικρινῶς τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες εἶχον ἀξίωμα ἢ θέσιν, καὶ τοὺς πεπαιδευμένους, ἀλλ’ οὐδέποτε ἐντὸς αὐτοῦ ὑπῆρχεν αἴσθημα φθόνου ἢ μειονεκτικότητος, ἴσως ἐπειδὴ βαθέως ἐγνώριζε τὸ ἐφήμερον πάσης κοσμικῆς θέσεως, ἐξουσίας, πλούτου, προσέτι δὲ ἐπιστημονικῶν γνώσεων. Ἐγνώριζε “πόσον πολὺ ἀγαπᾷ ὁ Κύριος τοὺς ἀνθρώπους Αὐτοῦ”, καὶ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐτίμα ἀληθῶς καὶ ἐσέβετο πάντα ἄνθρωπον.

”Ἡ ἐξωτερικὴ αὐτοῦ διαγωγή ἦτο ἀπλῆ, καὶ ταῦτοχρόνως ἡ ἀναμφίδολος ποιότης αὐτοῦ ἦτο ἡ ἐσωτερικὴ εὐγένεια, ἡ ἀριστοκρατία, ἃν θέλητε, ἐν τῇ ὑψηλοτέρᾳ σημασίᾳ τῆς λέξεως. Ἐν τῇ ὑπὸ διαφόρους συνθήκας ἐπικοινωνία μετ’ αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος καὶ τῆς λεπτοτέρας εἰσέτι διαισθήσεως δὲν ἠδύνατο νὰ παρατηρήσῃ εἰς αὐτὸν τραχείας κινήσεις τῆς καρδίας: ἀντιπάθειαν, ἀπροσεξίαν, περιφρόνησιν, προσποίησην καὶ τὰ παρόμοια. Ἦτο ἀνὴρ ὄντως εὐγενής, ὡς δύναται νὰ εἶναι μόνον ὁ Χριστιανός.

”Ὁ Γέρων ποτὲ δὲν ἐγέλα ἠχηρῶς. Ποτὲ δὲν ὠμίλει κατὰ τρόπον διαφορούμενον. Οὐδέποτε περιεγέλασε καὶ οὐδέποτε ἠστειεύθη ἄλλους ἀνθρώπους...

”Τὸ πάθος τοῦ θυμοῦ δὲν εἶχε θέσιν εἰς αὐτόν. Ἀλλὰ παρὰ τὴν φανεράν ἀπλότητα, τὴν σπανίαν διαλλακτικότητα καὶ τὴν ὑπακοήν, ἦτο ἀπολύτως ἀντίθετος πρὸς πᾶν ψευδές, πονηρὸν καὶ ἄσχημον. Κατάκρισις, χυδαιότης, μικρότης καὶ τὰ τοιαῦτα εἰς αὐτὸν δὲν εὐρίσκοντο. Ἐπὶ τούτου ἐξεδήλου ἔντονον

ἀκαμψίαν, ἀλλὰ κατὰ τρόπον ὥστε νὰ μὴ θλίβῃ τὸν ἁμαρτάνοντα, καὶ προσεῖχε νὰ μὴ προσβάλλῃ αὐτὸν οὐχὶ μόνον ἔξωτερικῶς, ἀλλὰ, τὸ κυριώτερον, οὔτε καὶ διὰ τῆς κινήσεως τῆς καρδίας αὐτοῦ, διότι ὁ λεπτὸς ἄνθρωπος αἰσθάνεται καὶ τὰς κινήσεις τῆς καρδίας. Ἐπετύγχανε δὲ τοῦτο προσευχόμενος ἔσωτερικῶς καὶ μένων ἤσυχος, ἀνεπηρέαστος ἀπὸ παντὸς δυστρόπου.

Ἦ Παρηγεῖτο εἰς αὐτὸν θέλησις σπανίας δυνάμεως, ἄνευ πείσματος· ἀπλότης, ἐλευθερία, ἀφοβία καὶ ἀνδρεία μετὰ πραότητος καὶ προσηνείας· ταπεινώσεις καὶ ὑπακοή, ἄνευ δουλοπρεπείας καὶ ἀνθρωπαρεσκείας: **Ἦτο ἀληθῶς ἄνθρωπος, εἰκὼν καὶ ὁμοίωσις Θεοῦ**¹⁴.

* * *

Σεβασμιώτατε πνευματικέ μας Πατέρα·

Σᾶς εὐχαριστοῦμε, διότι πάντοτε μᾶς καλλιεργεῖτε ἔργῳ καὶ λόγῳ τὸ πνεῦμα τῆς γνησίας εὐγενείας καὶ κοινωνικότητος, διὰ τῆς ὑποταγῆς, ταπεινώσεως καὶ ἀγάπης καὶ διὰ τῆς ἐπιμονῆς στὶς μικρὰς λεπτομέρειες τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Συγχωρέστε μας γιὰ τὴν πενιχρή μας ἀπόδοσι. Συνεχίσατε, παρακαλοῦμε, τὸ ἱερὸ αὐτὸ ἔργο, διότι τὸ ἔχουμε ὅλοι ἀνάγκη. Σᾶς εὐχόμεθα τὰ ἔτη Σας νὰ εἶναι πολλὰ καὶ μεστὰ ἐλέους καὶ ἔργων ἀγαθῶν, ἢ δὲ παρὰ Κυρίου ἀνταπόδοσις πλουσία καὶ πολλαπλάσια!

Εἰς πολλὰ ἔτη, Δέσποτα!

Σᾶς Εὐχαριστῶ!

1. Μ. Ἀθανασίου, PG τ. 26, στλ. 945B/*Βίος καὶ Πολιτεία τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίου*, § 73.
2. Μοναχοῦ Δαμασκηνοῦ Γρηγοριάτου, Ὀδοιπορικὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, σελ. 109, ἐκδ. “Ἄθως”, Πειραιεὺς 1986.
3. Ὁσίου Νείλου τοῦ Σιναΐτου, PG τ. 79, στλ. 1193/*Λόγος περὶ προσευχῆς εἰς ὀνὴ κεφάλαια διελημμένους, κερ. ρκδ’*.
4. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου Ἱεροθέου, Ὁ Ὁρθόδοξος Μοναχισμὸς ὡς προφητικὴ, ἀποστολικὴ καὶ μαρτυρικὴ ζωὴ, σελ. 146, ἐκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου (Πελαγίας) Βοιωτίας, 2002.
5. Ματθ. κβ’ 37-40.
6. Α’ Ἰωάν. δ’ 20-21.
7. Εἶπε Γέρον..., Τὸ “Γεροντικὸν” σὲ νεοελληνικὴ ἀπόδοση (ὑπὸ Βασιλείου Πέντζα), σελ. 114, § Γ’: *Τοῦ Ἀββᾶ Ἰωάννη τοῦ Κολοβοῦ*, ἐκδ. “Ἀστήρ”, Ἀθήναι 1974.
8. Ἀποφθέγματα τῶν Ἀγίων, PG τ. 65, στλ. 77BC/*Περὶ τοῦ Ἀββᾶ Ἀντωνίου*, § θ’.
9. Ἀγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου, PG τ. 49, στλ. 381-382/*Εἰς τὴν Προδοσίαν τοῦ Ἰούδα*, Ὁμιλία α’, § στ’.
10. Ὁσίου Νικήτα τοῦ Στηθάτου, *Πρακτικῶν Κεφαλαίων Ἐκατοντὰς Α’*, § 14, ἐν *Φιλοκαλία* τῶν ἱ. Νηπιτικῶν, τόμ. Β’, σελ. 176, ἐκδ. Παν. Τζελάτη, Ἐν Ἀθήναις 1893.
11. Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἀββᾶ Ἡσαΐου, Λόγοι ΚΘ’, *Ἐντολαὶ πρὸς ἀρχαρίους Μοναχοῦς*, σσ. 186-192, ἐκδ. Σ. Σχοινᾶ, Ἐν Βόλῳ 1962.
12. Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰσαὰκ Ἐπισκόπου Νινευῖ τοῦ Σύρου, *Τὰ Εὐρεθέντα Ἀσκητικά, Λόγος Ζ’*: *Περὶ Τάξεως τῶν ἀρχαρίων καὶ καταστάσεως καὶ τῶν ἀνηκόντων αὐτοῖς*, σσ. 32-36, ἐκδ. Χ. Σπανός, Ἀθήναι ἄ.χ.
13. Καλλίστου Ware (ἐπισκόπου Διοκλείας), *Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία*, σελ. 376, ἐκδ. “Ἀκρίτας”, Ἀθήναι 1996.
14. Ἀρχιμανδρίτου Σωφρονίου, Ὁ Ἅγιος Σιλουανὸς ὁ Ἀθωνίτης, σελ. 65-66, ἐκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου Ἑσσεξ Ἀγγλίας, 1995.

